

การดำเนินงาน 5 ปี คณะทำงานด้านการพัฒนาพื้นที่สีเขียว

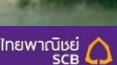
โครงการ OUR Khung BangKachao

องค์กรร่วมคณะทำงาน
34 องค์กร
และชุมชน 6 ตำบล

CENTRAL Group

ทำไมต้องพื้นที่สีเขียวใกล้เมือง?

ในทางตรงกันข้ามของด้านสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี

1. ลดความเสี่ยงของการเกิดโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง
2. ส่งเสริมสุขภาพจิตของประชากรเมือง
3. ระบบภูมิทัศน์ด้านที่ดีขึ้น
4. เพิ่มการมีกิจกรรมทางกายและลดพฤติกรรมเนือยนิ่ง เพิ่มโอกาสในการเดินและออกกำลังกาย

ในทางอ้อม พื้นที่สีเขียวช่วยลดมลภาวะและปรากฏการณ์เกาะความร้อนเมือง เช่น

1. ลดมลภาวะทางอากาศ (PM10)
2. เกราะลดมลภาวะทางเสียง
3. ลดภาวะปรากฏการณ์เกาะความร้อนเมือง ในพื้นที่ 1 กิโลเมตรรอบพื้นที่สีเขียวมีอุณหภูมิที่ต่ำกว่าบริเวณภายนอก

ลักษณะทางภูมิศาสตร์

พื้นที่สีเขียวรูปกระเพาะหมูขนาด 11,819 ไร่ ล้อมรอบด้วยโค้งแม่น้ำยาว 18 กม. โดยประมาณ และคลองลัดโพธิ์ที่เชื่อมน้ำเจ้าพระยาที่

ต.ทรงคนอง ห่างจากปากน้ำอ่าวไทย 20 กม. (ตามแม่น้ำเจ้าพระยา)

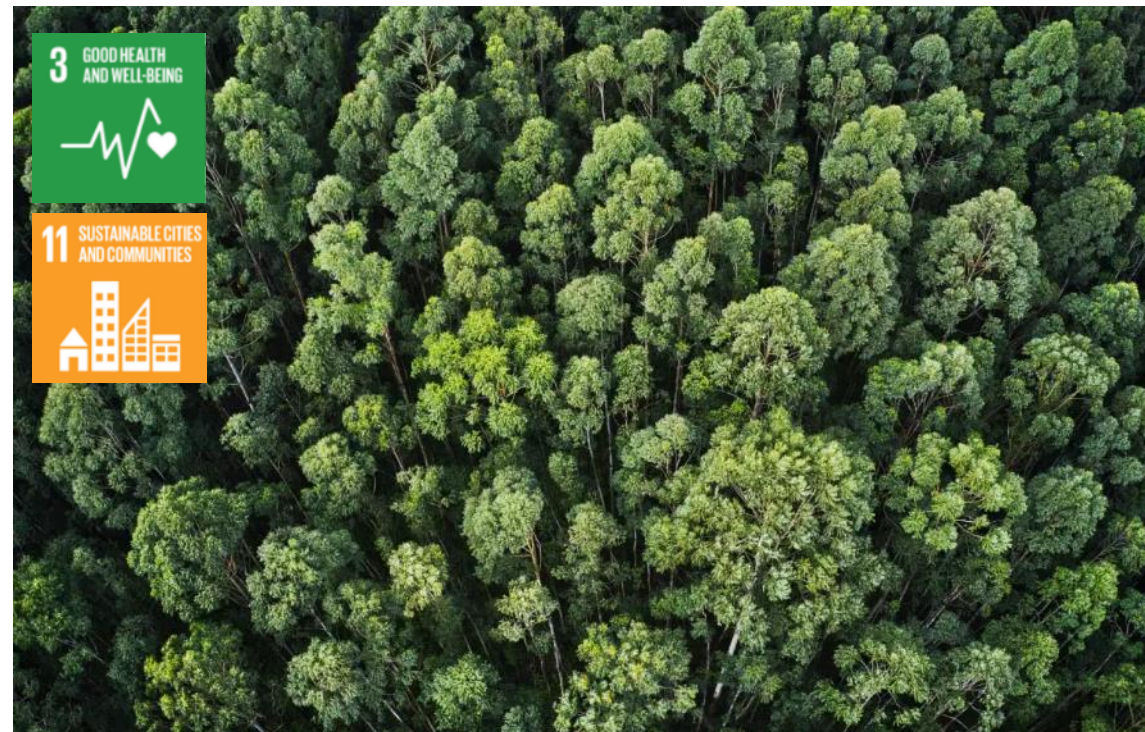
ทิศเหนือ: ติดเขตคลองเตย, กรุงเทพฯ

ทิศใต้: ติดอำเภอสำโรง, สมุทรปราการ

ทิศตะวันออก: ติดเขตบางนา, กรุงเทพฯ

ทิศตะวันตก: ติด ต.บางฟุ้ง, อำเภอพระประแดง

เป็นพื้นที่สีเขียวขนาดใหญ่ใกล้เมือง

รูปการทำการเกษตร

ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันพื้นที่บางกะเจ้ามีรูปแบบการทำการเกษตรที่เป็นลักษณะเฉพาะอยู่ 4 รูปแบบ

1. สวนผลไม้พื้นที่ดินผสมผสาน ปลูกไม้ผลหลายชนิดในแปลงเดียวกัน
2. สวนผลไม้เชิงเดี่ยวเช่น สวนมะพร้าว สวนมะม่วง
3. เกษตรผสมผสาน

ที่มาของปัญหาการเกษตรในพื้นที่คุ้งบางกะเจ้า

- การสร้างเขื่อน
 - ปัญหาสภาพอากาศเปลี่ยนแปลง (Climate change)
- ส่งผลให้ปริมาณน้ำจืดที่ไหลลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยาลดลงอย่างมีนัยสำคัญเป็นให้พื้นที่คุ้งบางกะเจ้าได้รับผลกระทบจากน้ำทะเลหนุนโดยตรง
- การขยายตัวของเมืองเข้าไปในพื้นที่คุ้งบางกะเจ้า

SHARED GOAL

5 YEARS 20% GREEN GROWTH (ปี 62-66)

Green development that **contribute directly to the livelihood** of people in Bangkachao

ตัวชี้วัดร่วม SHARED KPI ใน 5 ปี

- คุณภาพความพร้อมของการเกษตรแบบยั่งยืน (เช่น คุณภาพน้ำ ดิน GI เกษตรปลอดภัย)
- รายได้ของชุมชนโดยรวมเพิ่มขึ้น (เช่น จากการทำสวนผลไม้ การแปรรูปผลิตภัณฑ์ การท่องเที่ยว)
- สำนึกรักบ้านเกิด เช่น (ในกลุ่มเยาวชน การกลับคืนถิ่นของคนรุ่นใหม่ การฟื้นฟูวัฒนธรรม)

การจัดการน้ำ

- พัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำ 4 ล้านลบ.ม.
- พัฒนาขีดความสามารถการระบายน้ำ คูคลอง ฯลฯ
- พื้นที่สูญเสียจากการกัดเซาะตลิ่ง (หลังจากเริ่มโครงการ) = 0
- แหล่งน้ำมีคุณภาพอยู่ในระดับพอใช้สำหรับการเกษตร
- เกิดฐานข้อมูลน้ำและกลไกการบริหารจัดการน้ำของชุมชน

การพัฒนาเยาวชน การศึกษา และวัฒนธรรม

- สร้าง KBKC Brand Ambassadors
- ส่งเสริมวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับ Green Tourism
- สร้างผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (Young Entrepreneurs)

งานด้านการพัฒนาพื้นที่สีเขียว

- รักษาพื้นที่สีเขียว 6,000 ไร่
- สร้างอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวต้นแบบ
- เพิ่มพื้นที่เกษตรปลอดภัยตำบลละ 50% ของพื้นที่เกษตร

การจัดการขยะ

- ใช้ประโยชน์จากขยะเพื่อผลิตปุ๋ยอินทรีย์ 100%
- รีไซเคิลขยะพลาสติก 50%
- สร้างมูลค่าเพิ่มจากขยะอย่างครบวงจร (Circular Economy)
- พัฒนาศูนย์เรียนรู้ด้านการจัดการขยะ
- ส่งเสริมการ SE การจัดการขยะ

การท่องเที่ยว

- Green Tourism 100%

การส่งเสริมอาชีพ

- Green Product 100 %
- Green Market Place 100% ภายใต้ Brand ค้างบางกะเจ้า
- การจัดทำเครื่องหมายรับรอง (Certified Mark) ของค้างบางกะเจ้า

การดำเนินงานที่ผ่านมา

การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม

สนับสนุนการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม เช่น ความร่วมมือจากชุมชน ผู้นำกลุ่ม องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น อำเภอ จังหวัด องค์การพัฒนาดิสนะ ภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการพัฒนาพื้นที่สีเขียว

การปลูกและดูแลรักษา

ดำเนินการปลูกและดูแลรักษาพื้นที่สีเขียวคังบางกะเจ้า ทั้งพื้นที่ราชพัสดุ (1,200 ไร่) และพื้นที่ส่วนบุคคล (4,800 ไร่)

การสร้างคุณภาพชีวิต และเศรษฐกิจให้ชุมชน

- พัฒนาพื้นที่ให้มีระบบนิเวศสมบูรณ์ และเพิ่มอากาศบริสุทธิ์ให้กับชุมชน
- สนับสนุนให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มจากการพัฒนาพื้นที่สีเขียวรวมถึงมูลค่าเพิ่มอื่น ๆ

ส่งเสริมการทำเกษตรอย่างยั่งยืน

- ส่งเสริมด้านการเกษตรให้เป็นพื้นที่สีเขียวต้นแบบสู่การเป็นพื้นที่เกษตรยั่งยืนและขยายผลไปยังพื้นที่อื่น ๆ ได้อย่างเป็นรูปธรรม
- ส่งเสริมด้านการเกษตรปลอดภัยในพื้นที่

กระบวนการทำงานผ่านการมีส่วนร่วมของชุมชน

- ประชุมคณะกรรมการกลุ่มเครือข่ายอนุรักษ์พื้นที่สีเขียวระดับตำบล

- ประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อออกแบบแนวทางการพัฒนาพื้นที่สีเขียวโดยชุมชนหลังสิ้นสุดการดำเนินกิจกรรมในพื้นที่

- ลงพื้นที่ติดตามและประเมินแปลงราชพัสดุร่วมกับคณะกรรมการ

- กิจกรรมจิตอาสาปลูกต้นไม้

- คณะกรรมการกลุ่มเครือข่ายอนุรักษ์พื้นที่สีเขียวคุ้มบางกะเจ้า

- อบรมเชิงปฏิบัติการด้านการประเมินค่าคาร์บอนกักเก็บ (LESS) และจ้างเยาวชนในพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลต้นไม้

ผลลัพธ์การดำเนินงาน

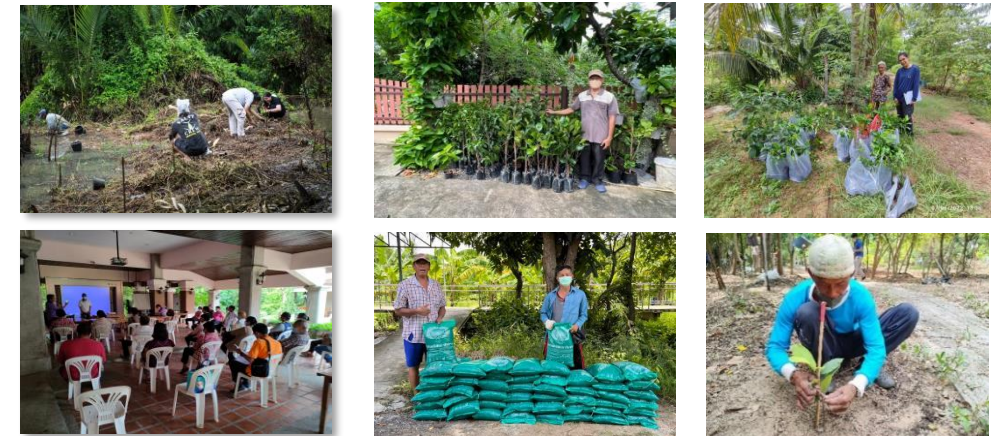
การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม

เกิดกระบวนการดูแลพื้นที่สีเขียวราชพัสดุ 1,200 ไร่ อย่างมีส่วนร่วม และเกิดองค์ความรู้จากกระบวนการทำงาน เพื่อใช้ในการดูแลรักษาพื้นที่สีเขียวคูบัวบะเจ้า ซึ่งในปัจจุบันมีการบริหารผ่านคณะกรรมการชุมชนคูบัวบะเจ้าในงานด้านการพัฒนาพื้นที่สีเขียว

การปลูกและดูแลรักษา

- เกิดคุณภาพของพื้นที่สีเขียวที่ดีขึ้น ส่งผลดีด้านสิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศ ช่วยกรองมลพิษ ผลิตรายได้เงินต่อท้องถิ่นและชุมชนเมืองใหญ่ที่อยู่โดยรอบ
- เป็นต้นทุนทรัพยากรทางท้องถิ่น เพื่อต่อยอดการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจของคูบัวบะเจ้า

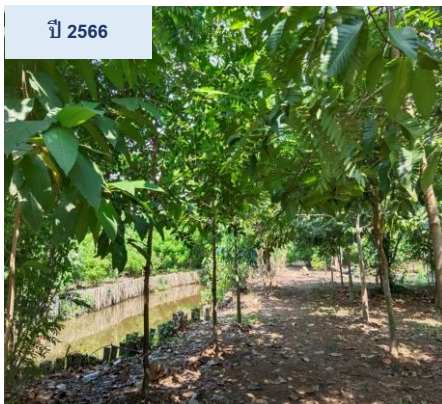

ตำบลบางน้ำผึ้ง

ปี 2563

ปี 2566

รวมปลูกไม้ยืนต้นเพิ่ม

กว่า 80,000 ต้น

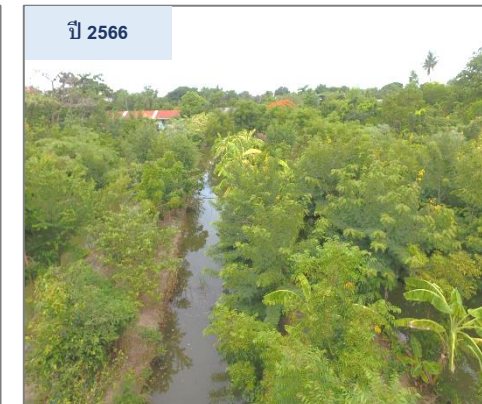

ตำบลบางกอบัว

ปี 2563

ปี 2566

ผลลัพธ์การดำเนินงาน

ประเมินผลค่าคาร์บอนกักเก็บ

- เก็บข้อมูลและประเมินผลค่าคาร์บอนกักเก็บ พื้นที่ราชพัสดุ 1,276 ไร่ และพื้นที่ส่วนบุคคล 12 ไร่
- ประชุมเชิงปฏิบัติการอบรมการเก็บข้อมูลให้กับชุมชน
- วิเคราะห์ภาพถ่ายดาวเทียมแบ่งพื้นที่ตามค่าดัชนีพืชพรรณ (NDVI)
- ลงพื้นที่เก็บข้อมูลต้นไม้ นำมาวิเคราะห์ตามหลักเกณฑ์ของอบก.
- ยื่นเอกสารขอรับรองผลการประเมินค่าคาร์บอนกักเก็บ
- องค์การบริหารก๊าซเรือนกระจก ออกใบรับรองประกาศเกียรติคุณ

ประเมิน SROI งานพัฒนาพื้นที่สีเขียวราชพัสดุ

- ดำเนินการศึกษาโดยสถาบันศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ขอบเขตพื้นที่ศึกษา = พื้นที่ราชพัสดุ 1,276 ไร่
- เก็บรวบรวมข้อมูล 2 ประเภท คือ ข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการจัดประชุมกลุ่มย่อย ข้อมูลทุติยภูมิได้จากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง
- วิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วนหลักคือ 1. วิเคราะห์เชิงคุณภาพ ปัจจัยนำเข้า ผลผลิต ผลลัพธ์ ผู้ใช้ประโยชน์และผลกระทบ 2. วิเคราะห์เชิงปริมาณ ศึกษาต้นทุนที่ใช้ในการขับเคลื่อนงาน ช่วงเวลาที่ลงทุนและช่วงเวลาที่เกิดผลประโยชน์

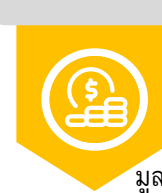
ค่าคาร์บอนกักเก็บพื้นที่ราชพัสดุ

14,522 tCO₂eq

ค่าคาร์บอนกักเก็บพื้นที่ส่วนบุคคล

31.292 tCO₂eq

หลังเสร็จสิ้นโครงการ

SROI = 1.03

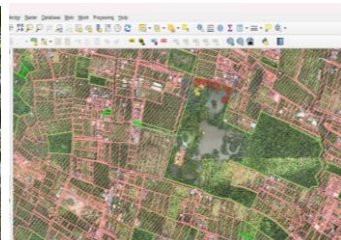
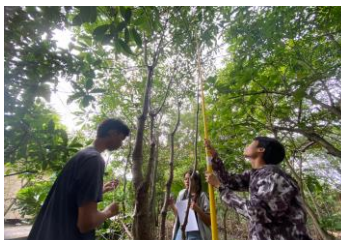
มูลค่าผลประโยชน์สุทธิ = 321,664.33 บาท

กรณี Ecosystem Service พื้นที่สีเขียวในการเป็นปอดของคน
กรุงเทพ

SROI= 1.30

มูลค่าผลประโยชน์สุทธิ = 3,808,574.02 บาท

ผลลัพธ์การดำเนินงาน

การสร้างรายได้ให้ชุมชน

- เกิดการกระจายรายได้ของชุมชนภายในคุ้มบางกะเจ้า จากการจ้างงาน และ กระบวนการมีส่วนร่วมของโครงการฯ
- ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมพัฒนาพื้นที่สีเขียว เช่น ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้และแบ่งปันพืชผลทางการเกษตร

ส่งเสริมด้านเกษตรต้นแบบ

- เกิดเครือข่ายเกษตรกรเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แก้ปัญหาด้านการเกษตรในคุ้มบางกะเจ้า
- ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมพัฒนาพื้นที่สีเขียว เช่น ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้และแบ่งปันพืชผลทางการเกษตร
- เกิดชุมชนแห่งความร่วมมือ ในการรักษาพื้นที่สีเขียวร่วมกัน

รวมมูลค่าการกระจายรายได้
มากกว่า **13.5 ล้านบาท**

รวมมูลค่าผลผลิตในแปลง
มากกว่า **2.2 ล้านบาท**

ครัวเรือนเกษตรอาสา
จำนวน **28 ครัวเรือน**

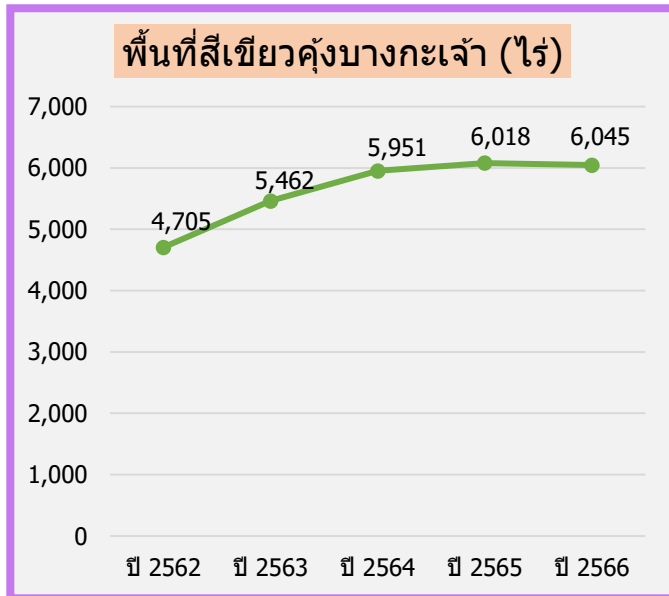

งานพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการพัฒนาพื้นที่สีเขียว (DASHBOARD) ร่วมกับ ARV

- ✓ คณะทำงานฯ ร่วมกับ บริษัท **AI And Robotics Venture (ARV)** วิเคราะห์ข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียม Sentinel-2 วิเคราะห์เปรียบเทียบพื้นที่สีเขียวตามหลักวิชาการเพื่อตรวจสอบจำนวนพื้นที่สีเขียวตามช่วงเวลา โดยมีข้อมูลดังนี้

จำนวนพื้นที่สีเขียวคังบางกะเจ้า (ไร่)

ปี พ.ศ.	2562	2563	2564	2565	2566
พื้นที่สีเขียว (ไร่)	4,705	5,462	5,951	6,018	6,045

หมายเหตุ :

- การคำนวณหาพื้นที่สีเขียว โดยใช้ข้อมูลภาพจากดาวเทียม Sentinel-2 และวิเคราะห์หาจำนวนพื้นที่สีเขียวโดยใช้ค่า NDVI และค่า LAI

(ปัญหาอุปสรรคในการทำงาน)

- สถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ส่งผลทำให้การทำงานในพื้นที่เกิดความลำบาก
- กฎหมายภาษีที่ดิน ส่งผลทำให้พื้นที่สีเขียวลดลง
- การทำงานในพื้นที่เอกชน เนื่องจากจำนวนพื้นที่ที่มาก ส่งผลให้การทำงานไม่ครอบคลุม
เนื่องด้วยข้อจำกัดเรื่องเวลา และงบประมาณ

